

Udkast af 30. oktober 2020

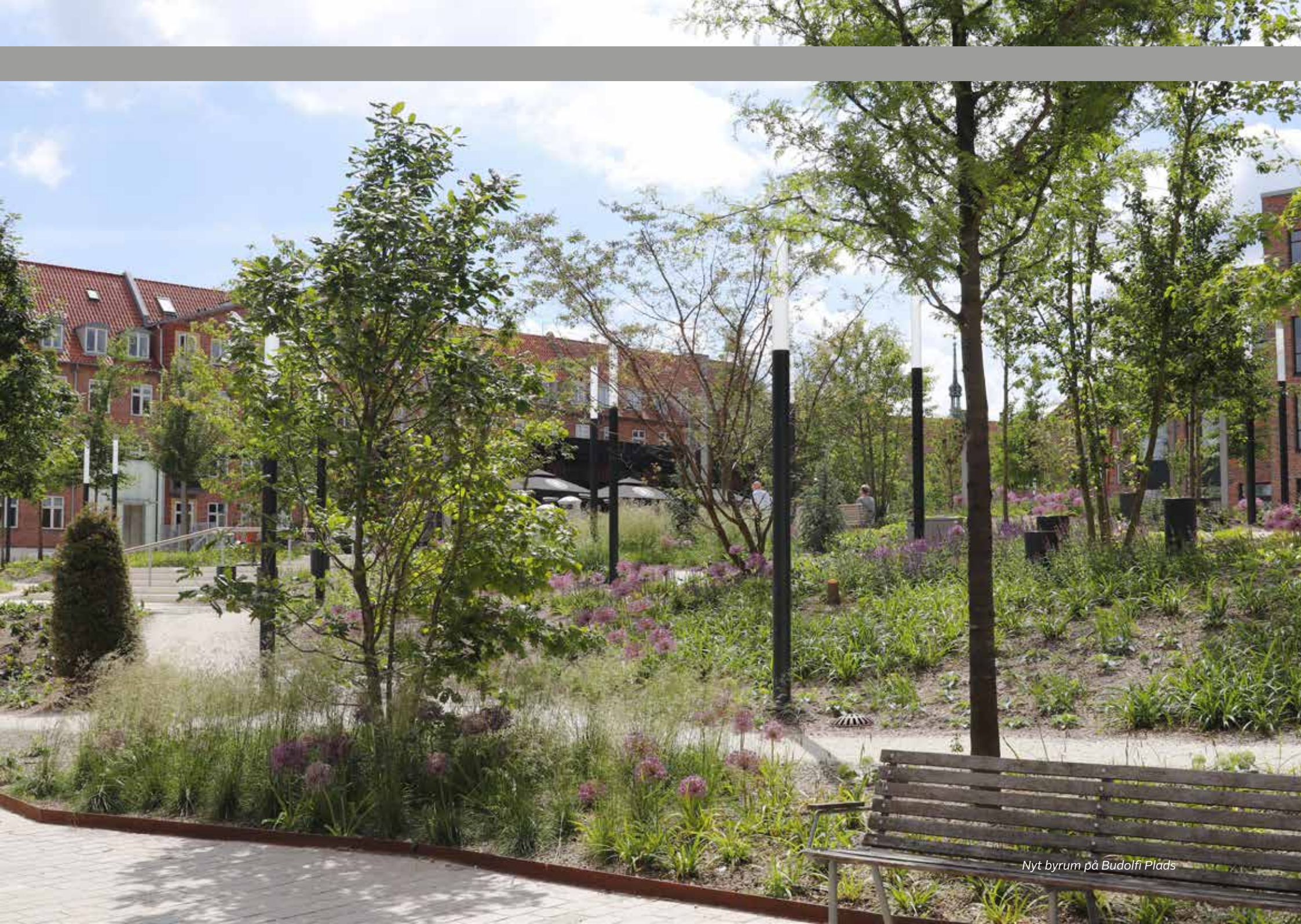

FYSISK VISION 2035

- mod det gode liv og en bæredygtig fremtid

Hovedstruktur 2021

Nyt byrum på Budolfi Plads

Aalborg by og Aalborg Kommune har stadig vind i sejlene. Vi har naturligvis mærket Corona-krisen men er meget optaget af at gribe de positive elementer i situationen og gøre, hvad vi kan for at højne aktivitetsniveauet på en bæredygtig måde. Det betyder, at konsekvenserne af Coronapandemien afbødes samtidig med, at der holdes fokus på de øvrige store udfordringer, vi står overfor, med klimaændringer og biodiversitet.

Med godt 217.000 indbyggere er Aalborg Kommune den 3. største i landet, og Aalborg by er den 4. største. Kommunen er hjemsted for ca. 9.200 virksomheder samt Aalborg Universitet og andre stærke uddannelsesinstitutioner med flere end 45.000 studerende.

I de kommende 12 år forventes indbyggertallet at stige med gennemsnitlig 1.500 borgere om året, og på erhvervsområdet forventes en tilvækst på ca. 280 virksomheder hvert år i de kommende 10 år. Det forpligter.

Med Fysisk Vision 2035 viser byrådet en retning for, hvordan vi med målrettet, helhedsorienteret planlægning sikrer bæredygtige, attraktive boliger og byområder, og hvordan vi bevæger os - *mod det gode liv og en bæredygtig fremtid.*

Byudvikling med kvalitet og kant

Det er byrådets klare strategi at sikre socialt bæredygtige boligområder med mangfoldighed, fx i forhold til beboersammensætning, boligtypologier, boligpriser og ejerforhold. Samtidig skal boligudbuddet matche befolkningsudviklingen og efterspørgslen. Den forventede stigning i antallet af ældre borgere, børnefamilier og boligsingler betyder, at der er stort bolig-mæssigt fokus på netop disse grupper.

Presset for nye boliger er størst i Aalborg by. Byen nyder godt af et unikt landskab med markante bakkeøer og Limfjorden, der kan fornemmes i store dele af byen. Men netop landskabet med byen på bakkerne begrænser yderligere byudvikling ud i de lavtliggende ådale rundt om byen. Mulighederne ligger i omdannelse og fortætning i eksisterende by. Vi skal begrænse inddragelse af landbrugsland til byudvikling, byudvikle på en bæredygtig måde og understrege Aalborgs urbane karakter.

Byudvikling med kvalitet og kant skal ikke kun sikres i Aalborg men i alle kommunens byer. I byudviklingen går vi ikke på kompromis med kvalitet. Med afsæt i kommunens nye Arkitekturpolitik vil vi stille krav til bygningers udformning og indpasning i omgivelserne. Vi vil sikre byområder med grønne åndehuller og blandede oplevelsesrige funktioner centralt i byerne.

Mere natur og vildere natur

Rig natur i byerne har positiv indflydelse på menneskers mentale, fysiske og sociale sundhed. Det er derfor vigtigt, bl.a. gennem byudviklingen, at skabe mere natur og flere grønne områder. Vi skal også sikre, at naturen får lov til at være vildere både i by

og på land. Med vildere natur kan vi sikre kvalitet i naturen, biologisk mangfoldighed og arters beståen. Samtidig kan det være med til at afbøde nogle af konsekvenserne af klimaforandringerne. Det kan 'multifunktionel jordfordeling' i det åbne land også, hvor de bedste dyrkningsjorder sikres til jordbrug, mens marginaljorder udtages af landbrugsdrift og omlægges til en flersidig anvendelse med fokus på CO₂-reduktion, vandhåndtering i oversvømmelsestruede områder, ny natur og nye rekreative muligheder.

Erhvervslivet og grøn omstilling

Aalborg kommune har en unik mulighed for at være frontløber i den grønne omstilling i kraft af verdensførende energi- og IKT-forskere på AAU samt verdensledende virksomheder inden for vindenergi, forsyningssektoren, avanceret teknologi og industriel udvikling. Samtidig er der stærke traditioner for partnerskaber og alliancer mellem erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og det offentlige. Vi skal derfor finde egnede lokaliseringer til egentlige industrivirksomheder samt udviklings- og testområder. De findes i flere 'logistiske perler' i Aalborg tæt på havn, lufthavn, jernbane og det overordnede vejnet. Der forventes også nye større kontorarbejdspladser, hvor lokaliseringen samtidig handler om synlighed og ofte nærhed til byliv.

Bæredygtig Mobilitet

God mobilitet er noget helt centralt for vores hverdagsliv, og transportsektoren er en væsentlig bidragsyder til den samlede udledning af drivhusgasser. Derfor skal der fokuseres på bæredygtig mobilitet i fremtidens planlægning og projekter. Vi skal sikre, at mennesker og varer kan bevæge sig rundt i byen og på landet, samtidig med at vi skal fremme de smarte og bæredygtige valg i transporten. Attraktive byer med byliv og mødesteder sikres ved at minimere unødigt trafik i bymidterne og ved at få ledt byernes trafik smidigt til og fra det overordnede vejnet.

Vejen mod 2035 er på mange måder både skræmmende og spændende med mange faldgruber, men også med mange nye muligheder. De valg, vi træffer, kan få afgørende betydning for vores egen, for kommunens og i sidste ende for klodens fremtid. Fysisk Vision 2035 er et værktøj, der angiver mål og retning for kommende udviklingsplaner og -projekter i kommunen og sikrer helhed og sammenhæng for fremtidens valg.

Aalborg Byråd
Thomas Kastrup Larsen
Borgmester

Mulbjerg ved Dokkedal

Læsevejledning

Hvad er en Hovedstruktur?

En hovedstruktur er kommuneplanens mest strategiske og visionære del, som angiver de overordnede mål for udviklingen og arealanvendelsen i kommunen. Hovedstrukturen er udtryk for den interesseafvejning, byrådet har foretaget. Den angiver retning, sætter rammer for og er indgangen til kommuneplanens mere detaljerede indhold herunder retningslinjer (temaer) samt byudviklingsplaner og kommuneplanrammer (for Aalborgs bydele og kommunens øvrige byer).

Intro - indeholder en beskrivelse af de grundlæggende forudsætninger og overordnede mål, der gennemsyrrer hele Hovedstrukturen, vedrørende Aalborg DNA, FN's 17 verdensmål, Bæredygtighed samt Grøn omstilling og rig natur.

Aalborg – Norddanmarks dynamo - forholder sig særligt til Aalborg. Den særlige regionale rolle, som Aalborg har, og de særlige regionale funktioner, som Aalborg skal rumme. Samtidig indeholder afsnittet en samlet strukturgivende planlægning, der sætter mål for udviklingen og arealanvendelsen i Aalborg by. Alle byudviklingsplaner og kommuneplanrammer for Aalborgs bydele tager afsæt i de helhedsbetragtninger for byen, der fremgår af afsnittet.

Byudvikling og hverdagsliv - omhandler mål og visioner for det gode hverdagsliv i såvel Aalborgs bydele som i kommunens oplandsbyer og landsbyer ud fra den betragtning, at de grundlæggende og mest basale forudsætninger for det gode liv er ens uanset om man bor i Skalborg og Vestbyen eller i Tylstrup, Hou, Kongerslev og Nibe.

Udvikling på landet - omhandler alle de interesser, der findes i det åbne land udenfor kommunens bysamfund. Afsnittet indeholder en række mål og afvejringer, der er retningsgivende for de retningslinjer i kommuneplanen, der særligt vedrører det åbne land.

Fysisk Vision 2035

Side

Intro

6

Aalborg - Norddanmarks dynamo

8

Aalborg er den lokale metropol i byregion Norddanmark

8

Aalborg skal udvikles i samspil med landskabet

10

Koncentreret udvikling i Vækstaksen skaber merværdi

12

Bæredygtig mobilitet skal give bedre bykvalitet og afhjælpe

Klimakrisen

14

Aalborg vil være frontløber i den grønne omstilling

16

Byudvikling og hverdagsliv

18

Byroller og bynetværk

18

Byudvikling med kvalitet i hele kommunen

20

Bæredygtighed i udvikling af boliger og boligområder

24

Hverdagens mobilitet skal være bæredygtig og sund

26

Udvikling på landet

28

Nye stærke interesser i det åbne land

28

Behov for samtænkning, prioritering og nye løsninger

30

Blåkildevej

Intro

Fysisk Vision 2035 skaber helhed og retning for udvikling af kommunens fysiske rammer. Ambitionerne er store, og det er nødvendigt at arbejde sammen om opgaverne på tværs i kommunen. Kommunens befolkning vokser, og befolknings-sammensætningen ændrer sig i retning af flere børn og flere ældre, men til gengæld færre i den arbejdsdygtige alder. Vi har ansvaret for, at de fysiske rammer følger med i form af udvikling af byerne, boligerne, offentlige institutioner, mobiliteten, naturen mv.

Vi bygger videre på tidligere visioner og strategier, der har virket, og bevæger os samtidig ad nye spor, hvor nye emner kræver indsats. Meget aktuelt har en verdensomspændende corona-pandemi fået alle til at se verden, samfundet, hverdagen mv. i et helt nyt lys. Al fremtidig planlægning vil derfor skulle bevæge sig på en hårfin balance mellem at fastholde byerne som rammen for det sociale liv, men at der i indretning af byen og byens rum er fokus på sundhed og nu minimering af smitterisiko. Det vil bl.a. betyde øget fokus på flere natur- og udearealer i byerne og ved offentlige institutioner. Pandemien har også medført markant ændrede transportbehov og -vaner, der måske var værd at holde lidt fast i.

Klimakrisen er en af de største udfordringer i vores tid. Hovedparten af klimaændringerne er menneskeskabte og skyldes især udslip af CO₂ og andre drivhusgasser. Hvor meget klimaet vil ændre sig i fremtiden afhænger af, hvor mange drivhusgasser vi sender ud i atmosfæren. Vejret bliver i fremtiden varmere og vådere med flere ekstremer. Danmark går i front i løsningen af klimaudfordringerne med en klimalov, der skal sikre, at Danmark når i mål med at reducere udledningen af drivhusgasser med 70 procent i 2030 sammenlignet med niveauet i 1990. Og at Danmark bliver helt klimaneutralt senest i 2050. Samtidig står vi overfor en ligeså alvorlig biodiversitetskrisen, hvor op mod én million arter er truet af udryddelse.

Vi udvikler os sammen

Det er et centralt løfte i Aalborg Kommunes grundfortælling/DNA, at "Vi udvikler os sammen". 5 formulerede pejlemærker sætter retning for udviklingsarbejdet:

- Alle kan noget.
- Med gode forbindelser.
- Med store oplevelser.
- I grøn balance.
- I fællesskab.

Fremtidens store udfordringer kræver fælles løsninger og fælles handlinger. Det offentlige kan ikke løse udfordringerne alene, - ej heller kan virksomheder og civilsamfundet. Arbejdet mod en bæredygtig fremtid skal have høj prioritet i alle kommende planer og projekter, og byrådet er ikke i tvivl om, at løsninger bedst findes igennem den helt grundlæggende fællesskabsfølelse, der findes i kommunen. Udfordringernes omfang og kompleksitet betyder, at der kommunen skal have stort fokus på målrettet og vedkommende inddragelse samt udvikling af helt nye partnerskaber på kryds og tværs af offentlige, lokale og private interesser.

Byrådet tilslutter sig FN's 17 verdensmål

Verdensmålene omfatter alle aspekter i livet, og i kommunens opgaveløsning er der ligeværdigt fokus på både målenes økonomiske, sociale og miljømæssige aspekter.

Aalborg kommune er fast besluttet på

- at sikre, at alle mennesker kan udnytte deres potentiale i værdighed og lighed og i et sundt miljø (mennesker),
- at beskytte planeten gennem bæredygtigt forbrug og produktion, bæredygtig forvaltning af naturressourcer og hurtig handling på klimaområdet (planet),
- at alle borgere lever et rigt liv, og at økonomiske, sociale og teknologiske fremskridt sker i harmoni med naturen (velstand).
- at fremme fredelige, retfærdige og inkluderende samfund (fred) samt
- at mobilisere de nødvendige midler til at gennemføre den nye dagsorden gennem partnerskaber for bæredygtig udvikling (partnerskab).

Vi lever i en tid med store udfordringer globalt og lokalt, men det er også en tid med enorme muligheder. Der er håb for fremtiden i FN's verdensmål, hvis de bruges aktivt til at gøre en forskel.

Grøn omstilling og Rig natur

"I grøn balance" er en del af Aalborgs kommunes grundfortælling, hvor det fremhæves at:

- *Vi tænker i løsninger, der rækker ind i fremtiden og foregriber klima- og miljøudfordringer.*
- *Vi er i førersædet, når det gælder om at tænke og handle bæredygtigt.*
- *Og vi skaber en kommune, hvor fremtidige generationer nyder godt af de smarte valg, vi træffer i dag*

Aalborg Kommune vil være førende i den grønne omstilling ved at skabe de bedste rammer for grøn omstilling for borgere og virksomheder. Det gælder inden for landbruget, transportområdet, industri, byggeri og byudvikling. Vi vil inddrage borgere og private virksomheder på alle niveauer for at skabe medejerskab og partnerskaber i arbejdet. Indsatsen vil bl.a. blive forankret i kommunens bæredygtighedsstrategi, hvor byrådet udpeger de overordnede temaer og målsætninger for bæredygtig udvikling og omsætter FN's verdensmål til lokale hverdagsmål for Aalborg Kommune. I Aalborg Kommune arbejder vi med klimaudfordringens to søjler, dels i form af at arbejde aktivt med klimatilpasning i byudviklingen, dels i form af arbejdet med at forebygge klimaforandringerne ved at reducere udledningen af drivhusgasser.

Biodiversitetskrisen med tab af dyre- og plantearter er en realitet, hvor insekter, planter og fugle forsvinder med hidtil uset hastighed. Vi ønsker at vende tilbagegangen til fremgang for naturen i Aalborg Kommune og sikre sjældne og truede arter. Indsatsområderne er blandt andet at sikre mere plads til naturen og bedre kvalitet af den natur vi har. Samtidig skal naturen blive mere tilgængelig og nærværende for borgerne.

Social bæredygtighed

Social sammenhængskraft er et vigtigt mål i arbejdet med at udvikle bæredygtige byer med kvalitet. Kriterier som identitet, tryghed, mødesteder, sociale aktiviteter, opkobling til byen og udadvendte tilbud er væsentlige pejlemærker. Kommunens byer skal rumme muligheder for alle og skabe de bedst mulige rammer for det gode liv for alle borgergrupper, - børn, unge, familier, enlige, sårbare, udsatte, ældre mv. Det betyder et særligt fokus på sundhed og blandede boligformer, herunder et vist mål af billige boliger. Variation i boligtyper og ejerformer samt meget gerne blandede funktioner skal forhindre en hård opdeling af byen imellem forskellige socialklasser. Medborgerskab og oplevelsen af at have indflydelse på eget liv er en hjørnesteen i social bæredygtighed. Det betyder, at vi skal udvikle byer med kvalitet sammen.

Social bæredygtighed omhandler såvel sundhed, livskvalitet og trivsel som lighed og mangfoldighed. Menneskelige faktorer som menneskers liv, adfærd, relationer og velbefindende er afgørende for at skabe et bæredygtigt samfund.

Medborgerskab

Aalborg er den lokale metropol i byregion Norddanmark

Norddanmark er en byregion, der har potentiale til at kunne klare sig godt i den globale konkurrence. Det handler om meget mere end de fysiske rammer som byen, landskabet og infrastrukturen. Også de stærke nationale og internationale forbindelser og det innovative erhvervs- og uddannelsesmiljø samt de stærke traditioner for samarbejde er afgørende for at skabe det bæredygtige grundlag herfor. Aalborg Universitet er fx helt afgørende for byregionens styrke. Endelig er vores kultur, og den adfærd vi udfolder hver dag, med til at skabe den helhed, der skal gøre forskellen.

'Sammen står vi stærkere' er blevet en fællesforståelse for de nordjyske kommuner og regionen i indsatsen for at udvikle Norddanmark. Samarbejdet bygger på et fælles billede af, at Aalborg, de øvrige byer i regionen og det åbne land er hinandens nødvendige forudsætninger, samt at en stærk fælles vision vil øge Norddanmarks konkurrenceevne. Aalborgs byråd har stort fokus på at styrke og udvikle Aalborgs regionale funktioner i form af attraktive bymiljøer, et stærkt universitet, regionale kultur-, handels- og oplevelsestilbud, en robust erhvervsstruktur, kvalificeret arbejdsstyrke og god mobilitet og nødvendige forbindelser, der kobler Aalborg med de øvrige byer i regionen og gør verden tilgængelig for regionen.

Stærk, strategisk byledelse er nødvendigt for at binde sammen og styre udviklingen med udgangspunkt i:

- Aalborg som menneskelig storby med globalt mindset
- Stærk kultur og tradition for samarbejde og innovation

Aalborg den menneskelige storby med store oplevelser og attraktive bymiljøer

- Aalborg Midtby har potentialer til at rumme vigtige regionale kultur-, handels- og oplevelsestilbud. Det skal fortsat udnyttes.
- Byen er flettet sammen med fjordlandskabet, der opleves mange steder fra. Sammen med parkerne og de grønne forbindelser rummer det store oplevelser.
- Byen tiltrækker kvalificeret arbejdskraft via uddannelsesmiljøer, globalisering og internationalisering.
- Grundig og gennemtænkt byplanlægning skal sikre en god bymæssig organisering med boliger, institutioner, kultur og fritidsliv.
- Der skal sikres god og bæredygtig mobilitet med mennesker i fokus.
- Byudvikling og -omdannelse skal planlægges og gennemføres i høj kvalitet og med fokus på identitet, kulturarv, grønne kvaliteter og bæredygtighed.

Det betyder, at der skal være et vedvarende fokus på at styrke storbykvaliteterne i Aalborg, især Aalborg Midtby, som bl.a. skal være ramme om restaurationsliv, kulturliv, arrangementer og byliv herunder studiemiljø, så det er attraktivt for studerende og forskere at bo og leve i Aalborg. Der skal i hele Aalborg fokuseres på arkitektur, byrum, handelstilbud, oplevelser, fodgænger- og cykelforbindelser og på kulturarv og natur. Der skal sikres tilstrækkelige og tilgængelige boliger og boligmiljøer i høj kvalitet og med velfungerende mødesteder.

Aalborg Havnefront

Hvad skal vi leve af?

- Vi skal tilgodese vækst i et rigt og varieret erhvervsliv, som både rummer serviceerhverv og nye typer virksomheder, som skabes og udvikles i et tæt og innovativt samarbejde med uddannelsesinstitutionerne, samt jordbrug og industriel indvinding af råstoffer i undergrunden.
- Aalborg Universitet har en afgørende rolle i forhold til forskning, uddannelse og vækst i erhvervslivet.
- Detailhandlen står stærkt i Aalborg og skal fortsat sikres gode betingelser. Det er vigtigt at koncentrere udvalgsvarerhandel i Aalborg midtby og City Syd og sikre god infrastruktur dertil.
- Konferencer og storbyturisme er vigtige for Aalborg, som rummer potentiale til at udvide conference- og hotelfaciliteter yderligere.
- Et stærkt Nordjysk erhvervsliv er et erhvervsliv, som satser på grøn omstilling med Green-tech/cirkulær økonomi og grøn energi, bl.a. i samarbejde med Port of Aalborg, Green Hub Denmark, Grønt Testcenter og Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling (NBE).
- Det er vigtigt, at der uddannes både højtuddannede og dygtige faglærte, der kan matche udviklingen i kommunens erhvervsliv.
- Vi skal understøtte virksomhedernes fokus på digitalisering samt informations- og kommunikationsteknologi (IKT).
- Iværksætteri skal fortsat og løbende understøttes med støtte til særlige innovationsmiljøer.
- Erhverv skal sikres gode muligheder for udvikling i partnerskaber og alliancer, erhvervs-klynger og netværk.

Det betyder, at vi skal understøtte både de logistiske perler til globalt orienterede små og mellemstore virksomheder og levende bymæssige knudepunkter til erhverv, som med fordel kan integreres i byen. Vi skal arbejde målrettet på at sikre kvalificeret arbejdskraft til de private og offentlige virksomheder i et tæt samspil mellem erhvervs-, uddannelses- og beskæftigelsesområdet.

Vi skal arbejde med målrettede vækstzoner til forskellige typer erhverv. Hele sundhedsområdet rummer store potentialer med synergi mellem NAU, lægeuddannelsen og medicovirksomheder. Detailhandel og byturisme er afhængige af og skal tænkes sammen med kulturliv, events, byrum og byliv. Det er vigtigt at styrke netværk mellem erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og det offentlige, herunder styrke de i forvejen gode relationer mellem universitetet og (midt)byen, fx i form af fysiske forbindelser som supercykelstien.

Aalborg Portland

Aalborg skal byudvikles i samspil med landskabet

Aalborgs identitet er udgangspunkt for byudviklingen, som skal skabe attraktive og bæredygtige boliger og byområder. Fjordlandskabet, ådalene og bakkeøerne sætter den landskabelige ramme og udgør sammen med kulturarven byens kendetegn.

Stigende befolkningstal skaber fortsat behov for boliger og byudvikling. Topografien og landskabet i og omkring Aalborg gør, at byen fortrinsvis skal udvikles via omdannelse og fortætning indenfor den eksisterende bygrænse. Ådalene ligger som tydelige spor i landskabet og danner en klar og veldefineret grænse mellem by og land. Samtidig er ådalene lavtliggende områder, der yderligere udfordres af klimændringerne. De vil derimod være yderst velegnede til ny natur, rekreation og fremtidige vandhåndteringsløsninger.

Aalborgs transformation fra industriby, hvor industrien bredte sig på havnefronterne og i centrale bydele, til en moderne vidensby, skaber også i de kommende mange år plads til omfattende byomdannelse. Byomdannelse og fortætning er en bæredygtig måde at udvikle byen på, da det begrænser byspredning, jordforbruget og energiforbruget til transport og opvarmning.

Den bebyggede by

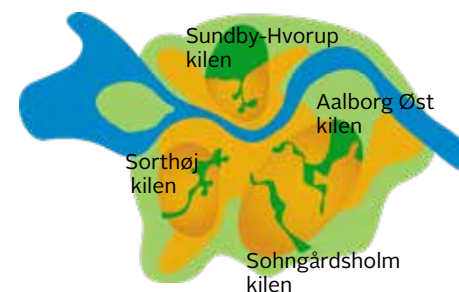
- Aalborg skal primært omdannes og fortættes med udgangspunkt i Vækstaksen. Det skal ske for at sikre sammenhæng og synergi, herunder levende bymæssige knudepunkter.
- Bakkefoden skal være bebyggelsens kant mod lavbundsarealerne rundt om Aalborg.
- Byggeri på lavbundsarealer skal kun forekomme, når det har væsentlig betydning for byens funktionalitet, fx i forbindelse med lufthavnen og Østhavnen, - stadig i respekt for landskabet samt de udfordringer og muligheder, der findes i ådalene.

Det betyder, at omdannelse og fortætning skal sikre byliv og bykvalitet og mindre transport. Mobilitet skal udvikles bæredygtigt og i tæt samspil med byudviklingen. Lavbundsarealerne skal fastholdes til natur og vandhåndtering og kun i særlige tilfælde bruges til erhvervsformål.

Den grønne by

- Ved at holde Aalborgs byvækst indenfor de eksisterende grænser og på bakkerne, sikres det omgivende landskab til natur, rekreation og vandhåndtering.
- Skovklædte bakketoppe skal understrege byen markante landskab.
- Eksisterende grønne og rekreative kvaliteter vedligeholdes og genoprettes, og ny bynatur med høj grad af biodiversitet skabes, i et sammenhængende netværk grønne forbindelser som en del af det Grønne Danmarkskort.
- Grønne forbindelser skal fungere som attraktive bevægelseskorridorer og give adgang til både byfunktioner, nærrekreative muligheder og det åbne land.

Det betyder, at landskabet omkring Aalborg og de grønne kiler fortsat skal friholdes fra bebyggelse og udnyttes til natur, rekreation med sundhed i fokus. Lavbundsarealerne i byens rand skal fastholdes til natur, rekreation og vandhåndtering.

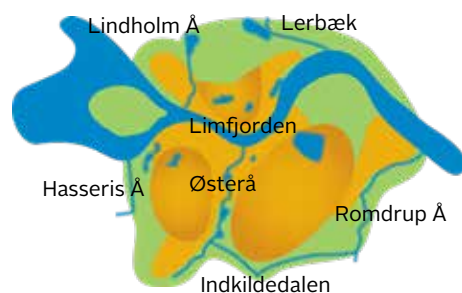
Den blå by

- Limfjorden er byens stærkeste landskabselement, der skaber udsigt, kvalitet og identitet med kontrasterne til bakkerne og byen. **Limfjorden skal styrkes** som samlende element for byudvikling, friluftsliv og oplevelser.
- Åløbene skal rumme fremtidige vandhåndteringsløsninger og skabe ny natur samt nye rekreative muligheder.
- En blå ring skal genetableres omkring Aalborg med naturgenopretning på lavbundsarealer i tilknytning til åer og søer. Søerne kan skabe rekreative kvaliteter og identitet i nærområdet.

Det betyder, at både Limfjorden, åerne og søerne skal bruges som rekreative og identitetsskabende elementer samt klimamæssigt som led i byudvikling med kvalitet.

Limfjorden har altid haft stor betydning for Aalborg og givet identitet til byen og landskabet både som købstad, industriby og som moderne storby. Det er omkring Limfjorden byens udvikling har fundet sted, og det er her, byens borgere har arbejdet og fundet mulighed for rekreation og fritidsaktiviteter. Limfjorden er det stærke og bestandige element, som hele tiden bidrager i byens transformation.

En ny vision for Fjordklubhuse i Aalborg skal være med til at løfte oplevelsen og brugen af Limfjorden. Særligt udformede fjordklubhuse ved Lindholm Fjordpark, Skudehavnen, Stigsborg Havnefront, Østre havn samt evt. andre steder skal sikre plads til fritidsaktiviteter og styrke samspillet mellem fjorden, byen og borgerne. Fjordklubhuse med unik arkitektur og moderne fritidsfaciliteter skal være med til at skabe attraktive steder og destinationer, både i de nye urbane byområder, blandt det eksisterende fritidsliv og i det mere landskabelige grønne.

Landskabet og skalaen stor i Aalborg. Her er åbne vidder og langstrakte udsigter, - og bakkerne gør, at Limfjorden er nærværende fra store dele af byen.

Koncentreret udvikling i Vækstaksen skaber merværdi

Byrådet har siden 2011 arbejdet med en stærk strategi for Aalborg, hvor hovedgrebet har været at koncentrere byudviklingen i en særlig 'vækstakse', der er defineret som et bånd, der løber fra lufthavnen i nordvest over Nørresundby og Aalborg havnefronter, Aalborg midtby, omdannelsesområderne ved Godsbanen, Eternitten og videre til Gigantium, Aalborg Universitet, det nye Universitetshospital og Aalborg havn i øst. Denne strategi har båret frugt og fortsætter i fremtiden.

Vækstaksen rummer allerede godt halvdelen af kommunens arbejdspladser og en tredjedel af kommunens borgere. Samtidig findes hovedparten af kommunens større uddannelses- og kulturinstitutioner samt ungdomsboliger i Vækstaksen. Vækstaksen er - og skal fortsat være - rygraden i Aalborgs udvikling.

Ind i 2035 suppleres vækstaksen med en nord-sydgående byudviklingskorridor langs det planlagte spor for en ny højklasset kollektiv trafikforbindelse - Plusbus2, der sammenbinder Skalborg, Midtbyen og Nørresundby.

Vækstaksen er byens motor

- Offentlige og private investeringer skal koncentreres i vækstaksen, så synergier opstår og byen styrkes.
- Blandede byfunktioner og mangfoldighed er grundlæggende kvaliteter i aksen, som skal fremmes.
- Vækstaksen skal opnå urban storbykarakter, som kan fastholde eksisterende og friske nye borgere, studerende, virksomheder og turister fra ind- og udland.
- Havn og lufthavn i vækstaksens endepunkter udvikles som attraktive erhvervsområder med optimal forbindelse til omverdenen.

Det betyder, at målrettet strategisk planlægning skal sikre, at nye såvel offentlige som private større projekter placeres indenfor vækstaksen for at fastholde momentum og skabe investeringssikkerhed samt attraktive og bæredygtige vilkår for nye borgere og virksomheder. Aksen skal have urban storbykarakter. Det vil sige, at der fx arbejdes for at skabe mangeartede anvendelser, liv hele døgnet, velovervejede og varierende byrum, ekstraordinær arkitektur, grønne oaser og en gennemgående højklasset kollektiv trafikforbindelse.

Udviklingspotentialerne i Aalborg rækker langt ud i fremtiden

- Udviklingspotentialerne i Aalborg findes som omdannelse og fortætning i eksisterende byområder dels i vækstaksen men også i en nord-sydgående byudviklingskorridor.
- Byfortætning giver storbykarakter og skal særligt understøtte centrale byfunktioner og højklasset kollektiv trafik.
- Byfortætning skal suppleres med grønne områder, offentlige institutioner og dagligvareforsyning.

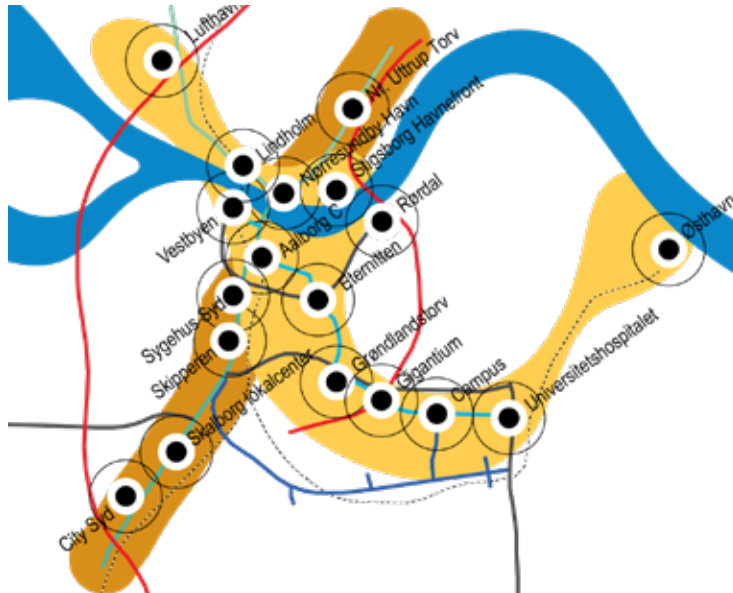
Det betyder, at der skal prioriteres i hvilken rækkefølge og takt, der tages fat på at de konkrete byomdannelses- og udviklingsområder. Tidligere var det havnefronterne, Godsbaneearealet, Eternitten mv. og i fremtiden er det områderne ved Spritfabrikken, Stigsborg havnefront, Sygehus Nord, Sygehus Syd, Grønlands Torv, Gigantium kvarteret mv.

Nye borgere og arbejdspladser skal sikre kritisk masse til centrale byfunktioner og højklasset kollektiv trafik. Samtidig skal der være stort fokus på at udvikle nye attraktive bykvarterer, hvor hverdagslivet kan udfoldes med let adgang til lokale institutioner grønne områder og dagligvareforsyning.

Bæredygtig mobilitet er rygrad i Aalborgs udvikling

- Jernbane, Plusbustracé 1 og 2 , supercykelsti og oplevelsesruter til fods er ryggrad for udviklingen i Aalborg og skal danne grundlag for en prioritering af potentielle udviklingsområder.
- Ruterne i ryggraden forbinder en perlerække af bymæssige knudepunkter, som skal udvikles og styrkes.
- Byudviklingen sker efter et 'stationsnærhedsprincip', hvor den højklassede kollektive trafik samtænkes aktivt med byudvikling.
- Et sammenhængende stinet af grønne forbudnelser skal sammenkædes med de bymæssige knudepunkter og ruterne i ryggraden.

Det betyder, at god, effektiv og bæredygtig mobilitet er helt afgørende for tætheden af funktioner og bebyggelse samt de mange udviklingsprojekter i vækstaksen og den nord-sydgående byudviklingskorridor. Den bæredygtige mobilitets-rygrad i akse skal sikre en let og hurtig adgang mellem centrale funktioner i byen. For byens udvikling er det ikke mindst vigtigt at lufthavnen, østhavnen, universitetet og universitetshospitalet forbindes tæt med byen som helhed. De bæredygtige mobilitetsformer skal kobles optimalt op mod omverdenen via lufthavn, havn, jernbane, motorvej og de større indfaldsveje til Aalborg.

Bæredygtig mobilitet skal give bedre bykvalitet og afhjælpe klimakrisen

Mobilitet betyder bevægelighed, dvs. evnen til at bevæge sig eller flytte sig. Mobilitet handler altså om, at mennesker, varer og gods kan bevæge sig rundt, lokalt, regionalt og globalt. Det skal ske på en bæredygtighed måde, hvor trængselsproblemer minimeres, og hvor miljøet forbedres, så transportsektorens bidrag til CO₂-udledningen reduceres og luften i byerne bliver renere. Samtidig skal der tages hensyn til menneskers trivsel og hverdagsliv, herunder med attraktive byrum og bykvalitet, muligheden for at færdes trygt og sikkert samt oplevelsen af rejsen fra A-B.

Der skal være balance mellem de mange hensyn, og der er behov for at prioritere mellem transportformerne i indretningen af mobilitetsrummene. I midtbyen prioriteres mennesker forud for biler. Nye løsninger som fx BRT skal understøtte både byudvikling og mobilitet. Limfjorden kan anvendes som en blå infrastruktur, men er samtidig en barriere for mobiliteten mellem syd og nord, hvorfor der også er behov for nye forbindelser på tværs.

I dag ser vi tendenser, der vil påvirke vores mobilitet i fremtiden. Dem skal vi tage højde for, når vi planlægger for fremtidens mobilitet: Brændslerne bliver renere, de selvkørende køretøjer er på vej, dronerne flyver allerede nu rundt i verden med mennesker og varer, og nye forretningsmodeller på mobilitetsområdet skyder op rundt omkring med bl.a. delebiler og udlejning af el-løbehjul. Der er behov for at vi anvender vores infrastruktur mere fleksibelt i fremtiden..

Mennesker frem for biler i midtbyen

- Fremkommelighed for biler i Aalborg midtby prioriteres generelt lavere end fremkommeligheden for fodgængere, cyklister og den kollektive trafik.
- Aalborg skal udvikles til at blive en af landets førende cykelbyer, og der skal skabes nye bilfrie zoner, hvor attraktive byrum for mennesker prioriteres.
- Ny parkering skal placeres i større P-anlæg i randen af Aalborg midtby eller som parker-og-rejs ved Plusbussens yderlige standsningssteder. P-huse prioriteres frem for fladeparkering.
- Der skal skabes oplevelsesrige fodgængerforbindelser mellem parkering/Plusbusstationer og centrale byfunktioner for at understøtte opfattelsen af kortere afstande.

Det betyder, at byens indretning skal invitere til brug af bæredygtige transportformer, hvor gående og cyklister fungerer som drivkræfter for udvikling af byliv og bykvalitet. Der er behov for tydelig prioritering af transportmidlerne i de forskellige gader og områder, og der skal skabes sammenhængende rutenet for de forskellige mobilitetsformer. Bilfrie zoner udnyttes til nye særlige byrum, og forbindelser for gående og cyklister opprioriteres med oplevelser, funktioner og grønt for at understøtte en udvikling, der giver kortere fysiske og mentale afstande internt i Aalborg by.

Grøn omstilling frem mod 2030 med opprioriteret kollektiv trafik, flere elbiler, evt. selvkørende, og langt højere andel af delebiler, samt gode cykel- og gangforbindelser, kan betyde lavere behov for parkering. Det gælder ikke kun i midtbyen men i hele Aalborg by.

Plusbus1 og Plusbus2

- En øst-vestgående højklasset kollektiv trafikforbindelse 'Plusbus1' bliver det lette bæredygtige transportvalg i Aalborg, der gør det muligt reducere biltrafikken i midtbyen og skabe flere attraktive byrum.
- En fremtidig nord-sydgående forbindelse 'Plusbus2' skal supplere med attraktiv, miljøvenlig og effektiv kollektiv trafik og sammenbinde Skalborg, Sygehus Syd og Nørresundby med midtbyen og Plusbus1.
- Der er potentiale for at en "Plusbus2" kan understøtte erhvervsspendling fra oplandet i både nord og syd, bl.a. via parker-og-rejs-knudepunkter ved Plusbus/motorvej.

Det betyder, at Plusbus1 sammen med en mulig Plusbus2 har en meget central rolle i byudviklingen i Aalborg. En højklasset kollektiv trafikforbindelse, der giver let og hurtig adgang til de centrale funktioner i Aalborg, er forudsætningen for, at der kan arbejdes med fredeliggørelse af midtbyen for biltrafik og opprioritering af bløde trafikanter.

Plusbus 1 og 2 skal gøre det nemt at fravælge bilen og dermed undgå parkeringsudfordringer og køer til både de daglige og de lejlighedsvis ærinder i Aalborg, - til gavn for byen, klimaet og miljøet.

Flere forbindelser over Limfjorden

- Der skal sikres flere muligheder for krydsning af Limfjorden for at styrke de funktionelle sammenhænge på tværs og bidrage til Limfjordens samlende effekt.
- Flere forbindelser over Limfjorden for bløde trafikanter vil skabe nyt flow og nye sammenhænge mellem Aalborgs bydele og funktioner på tværs af fjorden.
- En ny 3. Limfjordsforbindelse i Aalborg vil kunne modvirke trængsel og flaskehalssituationer i forbindelse med krydsning af fjorden og understøtte etablering af en Plusbus2.

Det betyder, at der arbejdes målrettet for at få en ny forbindelse over fjorden mellem havnefronten ved Musikkens Hus og det nye Stigsborg-kvarter med sammenhæng til det stisystem, der etableres som led i åbningen af Østerå mellem Østerådal og Limfjorden. Kulturbroen mellem Lindholm Strandpark nord for fjorden og Vestbyen syd for fjorden har været en åbenlys succes, der har skabt stor og helt ny sammenhæng mellem de to bykvarterer.

De eksisterende forbindelser over Limfjorden i Aalborg - jernbanebroen, Limfjordsbroen og Limfjordstunnelen - er helt grundlæggende forudsætninger for at fastholde og sikre Aalborgs og landsdelens positive udvikling.

Mobilitetens rum som klimaløsninger og byrum

- Færre biler i midtbyen giver sammen med fossilfri og emissionsfri kollektiv trafik gode muligheder for at nytænke mobilitetens rum som attraktive byrum.
- Aalborgs infrastruktur skal kunne anvendes fleksibelt, og der skal eksperimenteres med midlertidig inddragelse af infrastruktur som byrum til test af fremtidige løsninger.
- Fremtidig infrastruktur skal kunne håndtere konsekvenserne af klimaforandringer, og veje/vejrabatter bør indrettes, så de kan benyttes til håndtering og forsinkelse af vand ved ekstremregn og samtidig bidrage til øget biodiversitet.
- Ved alle anlægsprojekter af infrastruktur skal der så vidt muligt benyttes genanvendte materialer.

Det betyder, at indretning af mobilitetens rum skal have flersidige anvendelser. De skal, hvor det giver mening, indgå som byrum og samtidig indgå som en del af den samlede løsning for håndtering af fremtidens ekstreme vandhændelser. Eksperimenter og alternative anvendelser kan fx ske, når der kommer særlige events til Aalborg, og brugen af infrastrukturen omstilles. Disse lejligheder kan benyttes til at teste alternative anvendelser af infrastrukturen. På samme måde kan der eksperimenteres med midlertidig anvendelse af infrastruktur f.eks. som 'sommergade', hvor bynære gader omlægges til blødere trafik eller, hvor parkeringsarealer inddrages til udeservering, nyttehaver eller andet.

Aalborg vil være frontløber i den grønne omstilling

De menneskeskabte miljø- og klimaudfordringer er et resultat af, at vi mennesker bruger flere ressourcer, end planeten kan producere, og sender mere CO₂ og andre drivhusgasser ud i atmosfæren, end planeten kan optage. Alle har et ansvar i arbejdet med at nedbringe udledningen drivhusgasser fra el, fjernvarme, individuel opvarmning, transport, landbrug, affald mv.

Dansk erhvervsliv har i dag en særlig styrkeposition inden for produktion og udvikling af grøn energi- og miljøteknologi. Samtidig kan digitaliseringen i form af data, digitale serviceplatforme og smarte enheder få stor betydning for udviklingen af fremtidens forretningsmodeller på det energi- og miljøteknologiske område. Disse tendenser rummer store muligheder for Aalborgs virksomheder og for Aalborg Kommune.

Det særlige Vækstteam for grøn energi- og miljøteknologi anbefaler, at vejen mod grøn omstilling handler om: forbedret adgang til data, bedre rammer for test og demonstration i stor skala, flere startups og mere innovation samt globale markeder og øget eksport.

De særlige styrker og det tætte samarbejde mellem kommunens virksomheder, uddannelsesinstitutioner, borgere samt Aalborg Kommune og Aalborg Forsyning giver en unik position i arbejdet mod at være førende i at levere ressourceeffektive grønne løsninger.

Aalborgs forskere og virksomheder kan noget særligt indenfor grøn omstilling

- Aalborgs traditioner for partnerskaber og alliancer mellem erhvervsliv, uddannelsesinstitutioner og det offentlige skal målrettes mod at udvikle nye innovative løsninger til at foregribe fremtidens miljø- og klimaudfordringer ved at mindske ressourceforbruget og nedbringe udledningen af CO₂ og andre drivhusgasser.
- Samarbejdsprojektet Miljø++ samt etablering af en ny ressourcepark ved Reno Nord skal gøre erhvervsområdet i Aalborg Øst til inkubator for bæredygtige løsninger og forretningsmodeller på miljøområdet.
- Partnerskaber med erhvervslivet om energi- og ressourceeffektivitet, bæredygtige produkter og cirkulære forretningsmodeller skal sikres gennem bl.a. Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling og Green Hub Denmark.

Det betyder, at byrådet vil satse bredt og arbejde målrettet med bæredygtighed og grøn omstilling lige fra bæredygtig mobilitet via Aalborg Cykelby og Plusbus over klimavenlig energiproduktion gennem opstilling af solenergianlæg og vindmøller til omlægning af de lavtliggende landbrugsjorde til klimaløsninger, ny natur og skov, der kan optage CO₂. Der arbejdes også på at udvikle teknologien til fremstilling af biobrændstof ved omdannelse af biomasse til bioråolie som raffineres til at erstatte fossilt brændstof til fly og skibe.

Aalborg Kommune er part i arbejdet med Det Cirkulære Nordjylland, der kæmper imod 'forbrug og smid væk'-kulturen ved at begrænse ressourceforbruget, genbruge eller reparere eksisterende produkter samt genbruge materialerne i stedet for at kassere dem. Kommunen er også aktør i samarbejdsprojektet Miljø++, hvor målet er at samarbejde om nye bæredygtige løsninger betragtes som en mulighed og et afgørende konkurrenceparameter i fastholdelse og tiltrækning af virksomheder og arbejdspladser i regionen. Samarbejde om bæredygtige innovative løsninger i virksomheder er også temaet i Netværk for Bæredygtig Erhvervsudvikling (NBE), hvor nordjyske virksomheders konkurrenceevne og innovationskraft styrkes gennem samarbejde mellem det private erhvervsliv, det offentlige og ikke mindst regionens vidensinstitutioner.

Aalborg som Danmarks testområde for grøn energi

- Et særligt partnerskab mellem AAU, erhvervslivet, Forsyningsvirksomhederne og det offentlige skal positionere Aalborg via grønne energiløsninger.
- Udfasning af det kulfyrede Nordjyllandsværk i 2028 betyder omstilling til grøn energiproduktion, der skal udvikles i en kombination mellem fx vindenergi, solenergi, geotermi, varmepumper, damvarmelagre mv.
- Området ved Nordjyllandsværket, Østhavnen og Portlandshalvøen udgør rammerne for test og demonstration af energi-, klima- og miljøteknologi i stor skala.
- Hele Aalborg by, Aalborg kommune og regionen skal på forskellig vis bringes i spil omkring dataindsamling, test og demonstration

Det betyder, at Aalborg kommune vil være frontløber i den grønne omstilling, og det kræver innovation og udvikling samt mod og vilje til at prioritere de grønne og bæredygtige løsninger.

Aalborg er hjemsted for nogle af verdens førende energi- og IKT-forskere og for verdensledende virksomheder inden for vindenergi, forsyningssektoren, avanceret teknologi og industriel udvikling. Kombineret med traditionen for 'at udvikle sammen' er Aalborg i en unik position til at være grønt testområde og udstillingsvindue for implementeringen af innovative energi- og miljøteknologier.

Aalborg som Danmarks testområde for grøn energi skal sætte Aalborg på verdenskortet inden for fremtidens bæredygtige energi- og miljøløsninger. Samtidig skal erfaringerne implementeres i egne løsninger, så Aalborg Kommune bliver uafhængig af fossile brændsler gerne før men senest 2050. Arbejdet understøttes af, at Aalborg Portland nu indgår i et større udviklingsprojekt omkring CO₂-lagring (Carbon Capture).

Kommunen indgår i et stærkt offentligt-privat partnerskab – Green Hub Denmark, som har base i Aalborg. Green Hub Denmark arbejder med grøn innovation, bæredygtige forretningsmodeller, storskalatest og demonstration for at tackle klimaudfordringer og bidrage til at opfylde regeringens ambitiøse mål om reducere af CO₂ udledningen. Green Hub Denmark bygger bro mellem virksomheder, forbrugere, forskere og myndigheder for sammen at skabe den bedste platform for grøn vækst i verdensklasse.

Nordjyllandsværket

Byroller og bynetværk

Aalborg er på én gang dynamo for hele Norddanmark og rammen om hverdagslivet for mange borgere.

I Aalborg Kommune findes der udover Aalborg 37 byer og 40 landsbyer. Her bor ca. 1/3 af kommunens indbyggere.

De fleste borgere både i byen og på landet lever et urbant og mobilit liv, hvor dagligdagens mange gøremål udledes på kryds og tværs af by og land. Hverdagslivet leves ofte tæt på bopælen, men mange har behov for at transportere sig efter uddannelse, arbejde, indkøb, kultur, fritidsaktiviteter, oplevelser mv.

Kommunens byer fungerer sammen i et netværk, og uanset om man bor i Aalborg Midtby, i en af Aalborgs bydele, i en af oplandsbyerne eller i en lille landsby skal stederne kunne tilbyde borgerne gode og sunde boliger samt mangfoldighed og kvalitet i byens funktioner - afpasset efter byens størrelse. Et godt hverdagsliv kræver medborgerskab og lokale løsninger, som er skræddersyet til de forskellige steder. Stedernes særlige identitet og historie styrker tilhørsforholdet for dem, der bor og arbejder der.

Aalborg som boligby

- Udover at have rollen som dynamo for Norddanmark, er Aalborg rammen om det gode hverdagsliv for borgerne, der bor her.
- Ud fra erfaringer fra de seneste 12 års boligudvikling samt fremtidige bosætningstendenser forventes det, at mere end 70% af de nye borgere i kommunen ønsker at bosætte sig i Aalborg, - ikke kun i Vækstaksen men bredt byen.
- Aalborgs bydele og kvarterer har hver deres særlige identitet og fortællinger. Al planlægning skal forholde sig hertil og enten styrke eksisterende stærke fortællinger eller skabe nye.

Det betyder, at rammerne om det gode hverdagsliv skal prioriteres højt i Aalborgs udvikling. Urbaniseringen fortsætter, og tilstrømningen mærkes kraftigst i Aalborg. Unge søger mod uddannelser og videnstunge arbejdspladser i Aalborg, men Aalborgs nye borgere består ikke kun af studerende. Flere og flere børnefamilier vælger at blive boende i midtbyen, og mange boligsingler og seniorer ønsker tilknytning til storbylivet. Væksten skal bruges til at skabe kvalitet, og botilbudene i Aalborg skal kunne rumme alle livsformer og -faser.

Oplandsbyer med særlige byvækstpotentialer

- Frejlev, Svenstrup, Godthåb, Vadum, Vestbjerg, Vodskov, Vester Hassing, Klerup, Storvorde, Nibe og Hals er oplandsbyer med særlige byvækstpotentialer, der skal understøtte væksten med boligtyper, der ikke længere kan udvikles i Aalborg. Hals og Nibe har særstatus som tidligere købstæder/kommunebyer, mens de andre er 'forstadsbyer' i nærzonen til Aalborg.
- Nye byvækstområder skal tilpasses byernes identitet, struktur og potentialer. Byfortætning og omdannelse prioriteres frem for byspredning.
- Hals og Nibe skal udnytte deres særlige potentialer indenfor kystturisme og friluftsliv.
- Svenstrup har som eneste oplandsby potentialer for at tilbyde arealer til erhverv af regional, national og global betydning.

Det betyder, at udviklingen forventes fortsat at gå stærkt, - også i de 11 oplandsbyer med særlige byvækstpotentialer. Byrådet har siden 2013 haft en målrettet strategi for byudviklingen i disse byer, der går ud på, at udviklingen skal forankres i gennembearbejdede helhedsplaner, der er udarbejdet i tæt samspil med de lokale borgere. Arbejdet med byudviklingsplaner er næsten gennemført for alle 11 oplandsbyer og fortsættes til alle er i hus. Mod 2035 vil arbejdet ændre karakter i retning af realisering af visionerne og intentionerne i udviklingsplanerne via konkrete lokale planer og projekter, hvor der fortsat arbejdes videre med lokal involvering og forankring samt kvalitetsudvikling og omsætning af stedernes særlige identitet.

Byvæksten i oplandsbyerne understøtter Aalborg som Norddanmarks dynamo og har særlig fokus på nye boligformer, demografiske udfordringer og bæredygtighed samt nødvendige funktioner som offentlig og privat service og lokale erhverv.

Øvrige oplandsbyer og landsbyer

- Oplandsbyer og landsbyer skal have frihed og fleksible rammer til at kunne rumme en lokal forankret udvikling tilpasset byens struktur, identitet og størrelse.
- Udviklingen skal tage afsæt i at sikre kvalitet samt en bedre udnyttelse af den enkelte bys potentialer.
- Lokalt forankrede projekter og initiativer i oplandsbyerne kan udmøntes i såvel tilpasset arealudlæg som omdannelse af centralt beliggende, nedslidte bygninger for at give plads for nye muligheder. Omdannelse/byfortætning prioriteres frem for byspredning.
- I landsbyerne vil der kunne ske nænsom udbygning med enkelte boliger i form af byafgrunding, huludfyldning eller omdannelse.

Det betyder, at målet for de 26 øvrige oplandsbyer og 40 landsbyer er at fastholde og udvikle stedernes kvaliteter som bosætningsbyer. Udtjente bygninger og byrum skal gives et kvalitetsløft for at undgå negative spiraler og nedlukkede funktioner skifte til mere nutidige behov. Dette arbejde er allerede i gang i mange lokalsamfund i samarbejde med Aalborg kommune, - og arbejdet fortsætter. Som fx i Romdrup, hvor der arbejdes med at omdanne eksisterende gårde til nye boliger, der er tilpasset udtrykket og strukturen fra landsbyens gamle gårdmiljøer så kulturarven sikres.

Det er vigtigt at nye projekter er bredt lokalt forankrede, og at de gavner helheden, styrker identiteten og skaber nye synergier og fællesskaber. Det lokale engagement er nødvendigt for at sammentænke og fastholde eksisterende kvaliteter og byfunktioner som butikker, offentlig og privat service, lokale erhverv, fritidsaktiviteter mv.

Byudvikling med kvalitet i hele kommunen

Der er fart på i Aalborg Kommune - særligt i Aalborg men også i resten af kommunen. Både i skabelsen af ny by, men også i omdannelse eller vedligeholdelse af eksisterende byområder skal der være fokus på kvalitet, - uanset om det sker i Aalborg eller i kommunens oplandsbyer og landsbyer.

Omdannelse og fortætning prioriteres generelt højt frem for nyudlæg på bar mark. Jord er en begrænset ressource, og det er derfor nødvendigt at sikre optimal udnyttelse og bæredygtige helhedsløsninger, hvis alle kommunens arealinteresser og borgernes behov skal kunne tilgodeses i fremtiden. Aalborg forføres både af bæredygtighedshensyn - vi sparer på ressourcerne ved at bo tæt - og fordi byen har begrænsede muligheder for at udvikle sig yderligere ud i det åbne land.

Konsekvensen er, at den fremadrettede byudvikling i Aalborg og flere andre steder skal ske via omdannelse og fortætning i eksisterende byområder. Nogle steder kommer vi til at bygge højt og tæt i fremtiden, men det vil være afhængigt af de enkelte områders karakter og identitet. Det betyder, at der skal være et ekstraordinært stort fokus på at sikre bæredygtige løsninger med kvalitet. Kunsten er at skabe byer og byområder med liv, oplevelser og mangfoldighed samt byer med grønne kvaliteter, der er sunde og trygge at leve i, - og det skal ske uden at bringe fremtidige generationers muligheder for at opfylde deres behov i fare.

Byidentitet

- Vi skal finde og tage udgangspunkt i de kvaliteter, som findes hvert enkelt sted – det unikke i form af stedets arkitektur, kultur, landskabet, historien, symbolerne og stemningen.
- Identitet og fælles fortællinger skabes mellem mennesker. De svarer på, hvad det særlige er ved et sted, som adskiller det fra alle andre.
- Identiteterne er flertydige og foranderlige. De kan være modsætningsfyldte, idet forskellige opfattelser konkurrerer med hinanden.
- Identitet og fortællinger springer mellem det overordnede og det detaljerede, ligesom fortid og nutid ofte blandes i forståelsen.

Det betyder, at der i planlægningen altid skal arbejdes på at skabe steder med liv, sjæl og identitet. Det skal undersøges, og der skal lægges vægt på det særlige ved stedet, som adskiller det fra andre. Alt efter konteksten kan det handle om at styrke eksisterende identiteter eller som fx i de større omdannelsesområder at skabe nye stærke fortællinger.

Byliv og byrum

- Levende byer med en mangfoldighed af oplevelser, funktioner og mødesteder er et vigtigt mål.
- Vi vil arbejde for blandede funktioner i de bymæssige knudepunkter. Det kan være i form af butikker, spisesteder, kulturtilbud, servicefunktioner, grønne byrum, parker, offentlige institutioner og byintegrerbare erhverv.
- Også mobilitetsknudepunkter skal udnyttes som steder til bylivsskabende funktioner for at skabe gode møde- og skiftesteder og dermed fremme både bæredygtig mobilitet og byliv.
- Vi skal arbejde fleksibelt med funktionerne og åbne dem for hinanden for at skabe omstilling, synergi og fællesskab.
- Boligområder skal rumme mødesteder og variation mellem boligtyper og ejerformer. Hvor det giver mening, skal andre funktioner end boliger også tilstræbes.

Det betyder, at målet er at skabe varierede og funktionsintegrerede byer ved at styrke alt det, der fremmer møder mellem mennesker på kryds og tværs: I bydele, hvor vi måske bor side om side med nogen, der lever på en anden måde end os selv. I bygninger og byrum, der rummer formelle og uformelle mødesteder med en social samlende effekt. I byfunktioner, der spiller sammen og skaber mangfoldighed og sammenhængskraft.

Vi er gode til at etablere børnehaver til børn, ældreinstitutioner til ældre, parkeringspladser til biler, fodboldbaner til fodboldspillere, men der er et kæmpe potentiale i at åbne funktionerne op og skabe synergi og fællesskab.

Det sociale liv

- Medborgerskab er en forudsætning for det gode hverdagsliv, og vi skal tage udgangspunkt i det, der findes i forvejen, når vi byudvikler.
- Offentlige institutioner, kulturinstitutioner og foreningslivet er sammen med parker, pladser og grønne byrum stærke ankerfunktioner for det sociale liv.
- Offentlige institutioner samt kultur-, handels- og servicetilbud skal fungere i et godt fysisk samspil mellem hjemmet/boligen, arbejde/uddannelse osv.
- Det formelle og det uformelle skal fungere side om side. Fælles ansvar og fællesskab skal dyrkes i byomdannelsen.

Det betyder, at der i planlægningen skal tages udgangspunkt i det fysiske samspil mellem hjemmet/boligen, arbejde/uddannelse, den offentlige service, de private handels- og service-tilbud, adgangen til rekreation i form af oplevelser, aktivitet, afslapning mv som afgørende for det gode hverdagsliv. Der er aktuelt stort fokus på øget åbenhed og tilgængelighed til offentlige institutioner, så de kan komme alle aldersgrupper til gavn i en bydel. Etablering af et nyt Børn og UngeUnivers på Stigsborg Havnefront er et eksempel på institutioner, der får rollen som bydelshus. På samme måde forventes i fremtiden bydelshuse, der udspringer fra ældreområdet.

Kommunen skal udvikle rammerne om hverdagslivet sammen med borgerne og tilskynde til, at de lokale borgere tager ansvar for og deltager i byens/bydelens liv for at skabe steder, hvor det uformelle og det formelle kan fungere side om side. Det at have noget at være sammen om skaber sociale relationer og fællesskaber. Graden af medborgerskab, frivillighed og fælles ansvar kan være forskellen på, om en by og et byområde er velfungerende eller ej.

Tofthøjskolen i Storvorde

Nibe Torv

Grønttorvet i Aalborg centrum

Boligbyggeri på Østre Havn

Når vi bygger højt

- Det forpligter at bygge højere end omgivelserne. Højhuse skal altid tænkes sammen med helheden og give noget tilbage til byen. Det skal ske på flere niveauer.
- Vi tager ansvar for den bymæssige betydning ved at respektere landskabet og tage hensyn til eksisterende pejlemærker. Vi skal respektere højhusfrie områder.
- På bydelsniveau skal vi formgive højhuse med sammenhæng og relation til omgivelsernes skala. Vi skal sikre offentlig tilgængelighed, fleksibilitet og rum for mangfoldighed.
- Et højhus skal bidrage til bylivet og byrummet. Vi skal fokusere på livet i øjenhøjde og undgå store skygge- og vindpåvirkninger.

Højhusfrie områder (fra kommunens Højhuspolitik)

Det betyder, at byrådet med kommunens arkitekturpolitik og højhuspolitik ønsker at sikre, at højhuse bidrager positivt til de omgivende byrum og de mennesker, der opholder sig i dem. Definitionen på et højhus i Aalborg er en bygning, der højdemæssigt står i kontrast til den omgivende bebyggelse. Det kan være en bygning på fx kun seks etager, hvis de omgivende bygninger er lave. Dog vil en bygning på minimum 35 meter og/eller over 10 etager som udgangspunkt betragtes som et højhus.

Når vi bygger tæt

- Fortætning, hvor det giver mening, er strategisk værktøj for at opnå bæredygtige løsninger og kritisk masse i forhold til byfunktioner og kollektiv trafik.
- Som modspil til tæt byggeri skal der være øget fokus på sikre mere natur og grønne åndehuller.
- Fortætning skal bidrage til det omgivende miljø med høj kvalitet.
- Der skal være nok lys og luft til, at det ikke går ud over sundheden.
- Fortætning kan have forskellige former så som huludfyldning, tæt/lavt byggeri eller etagebebyggelse.

Det betyder, at vi med planlægning og brug af kommunens arkitekturpolitik skal sikre, at fortætningsprojekter bidrager positivt til de omgivende byrum og de mennesker, der opholder sig i dem. Fortætning er ikke kun et fænomen i Aalborgs større omdannelsesområder som fx Østre Havn, Eternitten og Sofiendal Enge. Det kan også opleves som huludfyldning i eksisterende kar-

Boliger Sofiendal Enge

rebebyggelser i Aalborgs bydele eller som nye tæt/lav-bebyggelser i de større oplandsbyer. Endelig kan enkelte byhuse langs en lokal bygade i Aalborg eller i de øvrige oplandsbyer og landsbyer måske med succes udskiftes med en tilpasset fortættet bebyggelse.

Vi skal sikre, at fortætningsprojekter altid forholder sig til stedet, omgivelserne, landskabet, bebyggelsen, infrastrukturen, grønne strukturer og det særegne.

Grønt i byen

Jomfru Ane Parken

- Det er et mål at skabe bynatur med biodiversitet og bedre klima- og vandhåndtering.
- Borgerne skal have kort afstand til grønne arealer. Det grønne i byen skal fremme fysisk og mental sundhed.
- Det er et mål at minimere belagte arealer til fordel for natur – også gerne store træer.
- Byens natur skal tilrettelægges på mange niveauer: opholdsarealer i tilknytning til boligerne, samlingssteder/mødesteder i byer og bydele, grønne forbindelser og endelig store sammenhængende områder med særlige naturoplevelser.

Det betyder, at vi med planlægning skal sikre natur som en del af byen for borgernes skyld og for naturen egen skyld. Udover formål som sundhed, biodiversitet, miljø eller klima, så har vi alle sammen brug for og glæde af at følge naturens gang og årstidernes skifte i hverdagen. Det gælder både når vi bevæger os rundt, når vi mødes, og når vi udfolder os i fritiden. De store byomdannelsesprojekter skal udnyttes til at skabe nye store sammenhængende grønne områder med særlige naturoplevelser. Det Grønne Danmarkskort sikrer en grøn sammenhæng mellem naturen i byen og de store naturværdier i det åbne land.

Byhaver i Karolinelund

Bæredygtighed i udvikling af boliger og boligområder

Stadig flere bor i byer. Byerne er attraktive. Her er boliger og arbejdspladser, uddannelsesmuligheder, institutioner, butikker, kultur og fritidstilbud. Her er – alt efter byens størrelse – valgmuligheder, mangfoldighed, liv og puls.

Byerne er samtidig problematiske. Funktionsopdeling i byerne og mellem byerne har fået transportbehovet til at stige. Dele af Aalborg risikerer at sande til i trafik. Byerne rummer også en stor koncentration af produktionsvirksomheder samt udløser et stort energiforbrug. Ud over byernes bidrag til udledningen af CO₂ er konsekvensen også, at flere boliger og boligområder er belastet af støj og anden forurening. Miljøproblemer skabes ofte i byerne – det gør mange løsninger også. Her er mennesker, boliger og virksomheder nok til at sikre bæredygtige, kollektive løsninger vedr. mobilitet, drikkevand, spildevand, affald og energi.

I byerne bosætter man sig i højere og højere grad i områder hvor naboen ligner en selv. Konsekvensen er, at byerne oplever en stigende segregering, da beboersammensætningen i boligområderne bliver mere og mere homogene. Det betyder at sammenhængskraften – og dermed den sociale bæredygtighed – kan blive udfordret hvis der ikke er fokus på dette i den strategiske planlægning.

Vi skal opføre bæredygtige byggerier, der sikrer miljømæssig, social og økonomisk kvalitet. Og vi skal skabe boliger og boligområder med fokus på menneskers sundhed og trivsel.

Social bæredygtighed i boligområderne

- Det er målet at skabe bæredygtige og inkluderende boligområder, hvor beboerne føler sig tilknyttet og deltager i det sociale liv og de sociale fællesskaber. Kulturhuse, mødesteder, værksteder og rum til foreningsliv skaber liv og fællesskaber i boligområder.
- Med strategisk planlægning skal vi sikre mangfoldighed og diversitet i kommunens boligområder i forhold til beboersammensætning, boligtyper, boligpriser og ejerforhold.
- Vi vil samtidig gennem målrettet prioritering af byudviklingen sikre, at boligudbuddet matcher befolkningsudviklingen og efterspørgslen.

Det betyder, at byrådet skal arbejde for at sikre variation i boligformer og ejerformer, der kan skabe muligheder for alle, også de udsatte og marginaliserede grupper. Et målrettet fokus på at udvikle en blandet boligmasse skal skabe grobund for mere blandede boligområder, hvor den sociale bæredygtighed får bedre betingelser. En blandet beboersammensætning – både i forhold til socioøkonomisk baggrund og livsfase – styrker sammenhængskraften, og dermed forståelsen for hinandens forskellige liv og levned. Kommunens tradition for et tæt samarbejde med den almene boligsektor skal fortsætte, og samarbejdet med private udviklere skal styrkes for at sikre boliger til en bred vifte af borgere. Det kunne fx være i områder der måske ikke tidligere har været mulighed for en befolkningsgruppe at bosætte sig.

Lokalisering af det almennyttige boligbyggeri skal fortsat anvendes som et strategisk værktøj til at sikre blandede boligområder og udlejningsboliger til overkommelig pris på de attraktive beliggenheder.

Bæredygtigt byggeri

- Vi vil bygge gode, sunde og attraktive bygninger med boliger og samtidig tage vidtgående hensyn til miljø og klima.
- Vi vil understøtte bæredygtigt byggeri, hvor der foretages beslutninger ud fra langsigtede og livscyklusbaserede betragtninger.
- Anvendelse af certificeringsordninger (fx DGNB) skal sikre bæredygtige byområder og bæredygtigt byggeri.

Bæredygtig børnehave i Karolinelund

Det betyder, at byggeprojekter i fremtiden baseres på en helhedsbetragtning over hele bygge-riets livscyklus, fra råvareindvinding over brugsfasen, til nedrivning, bortskaffelse og recirkule-ring. Der skal stilles krav om miljørigtige byggematerialer, miljørigtige varmekilder, o-energi-hu-se, grønne tage, godt indeklima, grønne udeområder mv. til gavn for mennesker, miljø, klima og natur.

Anvendelse af certificeringsordninger (fx DGNB) skal sikre bæredygtigt byggeri. Ordningen har netop fokus på livscyklingsvurdering af byggematerialer, materialernes påvirkning af nærmiljøet, energiforbrug i bygningen, vandforbrug og genanvendelse. Samtidig vægter certificeringen so-ciale kvaliteter som luftkvalitet, akustik, visuel komfort, brugerindflydelse, bygningsstruktur og udearealer, adgangsforhold samt arkitektur og kunst.

Helhedsløsninger for vandhåndtering i byerne

- Fremtidens udfordringer med klima og vandhåndtering skal håndteres ud fra sammenhæn-gende, langsigtede helhedsløsninger.
- Hvor det er muligt, skal regnvand håndteres lokalt primært via nedsivning som LAR.
- Hvor regnvand skal ledes til kommunens vandområder (fx vandløb, åer og havet) skal det efter en konkret vurdering forsinkes og renses i større bassiner, der løser vandhåndterin-gen for et større sammenhængende byområde, by eller bydel.
- De større bassiner skal udnytte mulighederne i landskabet og sikre merværdi i form af øge-de natur og rekreative værdier.

Det betyder, at vandhåndtering ikke i fremtiden løses for enkeltstående projekter men derimod gennem større sammenhængende helhedsløsninger. Den igangværende separatkloakering fort-sætter. Helhedsplaner for åernes oplande skal danne grundlag for en fremtidssikret, løsning af vandhåndteringen for større sammenhængende byområder både i Aalborg men også i oplands-byerne.

Som følge af klimaændringer bliver oversvømmelse i byerne både hyppigere og kraftigere pga. øgede nedbørsmængder, ekstremregn, flere befæstede arealer og kloaksystemer, der ikke helt kan følge med. Dette forstærkes af stigende grundvand og vandstand i hav og fjord. Lokal An-vendelse/afledning af Regnvand (LAR) er *én* af de løsninger, der skal bringes i spil, for at af-hjælpe de uheldige konsekvenser af klimaændringerne. Her er regnvandet afkoblet fra det tra-ditionelle afløbssystem og håndteres i stedet lokalt, primært via nedsivning. LAR er dog ikke løsningen alle steder. Regnvand kan fx ikke håndteres lokalt, hvis grundvandet står højt, jorden har ringe nedsivningsevne eller er forurennet.

Opholdsarealer som en del af klimaløsning på Godsbanen

Hverdagens mobilitet skal være bæredygtig og sund

God og bæredygtig mobilitet er en vigtig forudsætning for et velfungerende hverdagsliv. Derfor skal vi skabe grundlaget og rammerne for, at mennesker og varer nemt kan bevæge sig rundt, både på landet og i byen. Vi er alle mobilister - vi bevæger os som aldrig før, og vi bryder os ikke om at blive begrænset i vores muligheder for at bevæge os.

Både for transport af mennesker og varer er der en øget efterspørgsel efter at skræddersy rejserne ud fra vores egne prioriteringer. Der er rigtig stort pres på anvendelsen af vores arealer og infrastruktur, og de transportformer, der eksisterer i dag, giver os en række miljømæssige og sundhedsmæssige udfordringer. Der er behov for, at vi fremmer aktive transportformer som cykel og gang samt bæredygtig mobilitet generelt.

Cykl eller gå til hverdagsaktiviteterne i nær-området

- Det skal være det oplagte valg at gå eller cykle til hverdagsaktiviteter som børnehave, skole samt til fritids- og indkøbsture i nærområdet, - for sundheden og miljøets skyld.
- Incitamentet til at lade bilen stå skabes gennem gode, trygge forbindelser for bløde trafikanter internt i byområderne, der indrettes som grønne, aktive oplevelsesrum for at understøtte opfattelsen af kortere afstande.
- For at styrke trafiksikkerheden for de bløde trafikanter og samtidig gøre det oplagt at cykle eller gå kan der fx arbejdes med bilfrie zoner ved skoler og institutioner.

Det betyder, at det skal gøres nemmere og mere oplagt at gå eller cykle til hverdagsaktiviteter end at tage bilen. Det er en lavthængende frugt, der med beskeden indsats kan få stor effekt på såvel folkesundheden og privatbilismens bidrag til udledning af CO₂. Får man sunde transportvaner allerede fra børnehave- og skolealderen, er der en stor sandsynlighed for, at de følger en resten af livet. Opgøret ligger indbygget i privatbilismens vanegreb, hvor der typisk skal mere end oplysning og opfordringer til, før vi ændrer adfærd. Skrappere midler kunne være, at gøre det mere ubekvemt og tidskrævende at anvende bilen fx ved at fjerne muligheden for at komme helt tæt på skoler, institutioner, mv. i bil men nemt for cyklister og gående. Det vil samtidig give bedre trafiksikkerhed for de bløde trafikanter som en ekstra bonus.

Den kollektive trafik og cyklen skal være et oplagt, reelt valg til de mellemlange ture

- I Aalborg by skal Plusbus og diverse cykelruter sikre, at den kollektive trafik og cyklen er det oplagte valg til mellemlange ture i hverdagen. Med en nord-syd gående Plusbus2 udvikles Plusbus til et egentligt højklasset system, som kan fungere som rygrad for byens kollektive transport.
- Der skal sikres en attraktiv busbetjening af oplandsbyerne.
- Der skal fokus på gode knudepunkter og fodgængerforbindelser for at styrke brugen af den kollektive transport.
- Både i og udenfor Aalborg skal der sikres et varieret udvalg af mobilitetsformer for at give flere alternativer til privatbilen i hverdagslivet, herunder delecykler, delebiler og samkørselsordninger.
- Mobiliteten på landet skal styrkes med bedre grønne, oplevelsesrige stiforbindelser mellem landsbyer og nærmeste oplandsby samt ved at facilitere og forstærke det igangværende arbejde med samkørsel i landsbyklynger.

Det betyder, at der løbende skal investeres i at udvikle den kollektive trafik og cykelinfrastrukturen på en bæredygtig måde. Det betyder også, at det er nødvendigt at forbedre gangforbindelserne, som har stor betydning for brugen af den kollektive trafik. Mobiliteten i hverdagslivet afhænger i høj grad af geografien, hvor variationen i mobilitetsmuligheder er langt højere i byen end på landet.

Udenfor Aalborg er det vigtigt at få skabt gode forbindelser i og imellem lokalmiljøerne, som muliggør, at de korte og mellemlange ture også der kan foretages i bus, på cykel eller til fods. Flere mindre byer og landsbyer kan ikke selv løfte alle hverdagstilbuddene, og de er dybt afhængige af at fungere i et netværk/samarbejde med nabobyerne omkring institutions-, fritids- og indkøbstilbud. Der er brug for at fokusere på mobiliteten i landsbyklynger, så det bliver muligt for alle at komme rundt.

Fremtiden ligger i personligt skræddersyede kombinationsrejser

- Særligt udpegede knudepunkter skal gøre det nemt at foretage kombinationsrejser mellem forskellige transportmidler.
- Knudepunkter til kombinationsrejser udpeges med udgangspunkt i byernes eller bydelenes primære mødesteder, som også rummer andre aktiviteter som skole, indkøb, fritid mv.
- Udpegning og indretning af knudepunkterne skal samtænkes med byudviklingen, så de kan bidrage til at skabe aktivitet, særpræg og lokal identitet og dermed attraktive bymiljøer.

Det betyder, at der i fremtiden skal være stort fokus på at samtænke byudvikling og mobilitetsplanlægning ved at indrette mobilitetsknudepunkter i samspil med centrale byfunktioner og som vigtige, attraktive mødesteder og byrum. Knudepunkter har en vigtig funktion i at sammenbinde forskellige mobilitetsformer og skabe mobilitetsløsninger med udgangspunkt i helheder frem for enheder. Knudepunkterne skal ikke kun understøtte skifte i den kollektive trafik. De skal understøtte samspillet mellem alle mobilitetsformer herunder gang, private cykler, bycykler, kollektiv trafik, samkørsel, taxa, delebiler, privatbiler, løbehjul og andre nye tilbud. Gennem indretning og udformning af de konkrete steder skal kombinationsrejser og samkørsel gøres attraktivt. De mennesker, som 'er på vej', bidrager til det lokale byliv, hvad enten de mødes med andre, benytter sig af indkøbsmuligheder, holder pause eller blot haster videre.

Pendlerpladsen ved Th. Sauers Vej. Sammen med Vejdirektoratet gennemfører Aalborg Kommune, Region Nordjylland og NT et udviklingsprojekt for at udvikle stedet til et knudepunkt for persontrafik, hvor omstigningen mellem færdselsarter understøttes og gøres attraktiv.

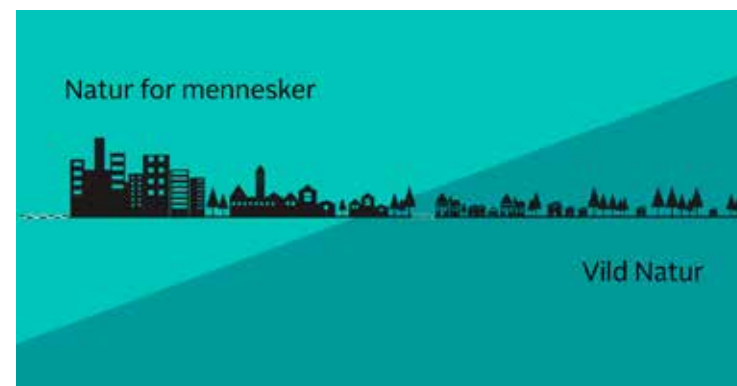
Nye stærke interesser i det åbne land

Aalborg er med sine 1.137 km² landets 6. største kommune. Kommunen kan betragtes som både en storbykommune og en landkommune, og der skal derfor være rum og plads til sikring af såvel stærke storby- og byudviklingsinteresser som stærke 'åben land'-interesser.

Byudvikling, der udmønter behovet for mange nye boliger, lægger beslag på arealer og presser de traditionelle interesser i det åbne land som jordbrug, skovbrug, natur, rekreation og fritid.

Samtidig er der kommet nye stærke og meget arealkrævende interesser til i kølvandet på klima- og biodiversitetskrisen. Der skal sikres nye store arealer til vedvarende energiproduktion, mere skov og mere natur.

Endelig øges presset på interesserne i det åbne land ved, at store arealer forventes at være truet af oversvømmelse som konsekvens af klimaændringerne.

Mere natur og mere kvalitet i naturen

- For at afbøde konsekvenserne af såvel klimakrisen som biodiversitetskrisen skal der etableres mere skov og ny urørt natur.
- Det er målet at opnå skovdækning i kommunen øges fra 7% til 14% over en skovgeneration samt øge det naturbeskyttede areal fra 13% til min. 17%.
- Kommunens rige natur bindes sammen med ny natur i et sammenhængende netværk af naturområder og økologiske forbindelser (Grønt Danmarkskort) for dermed at bevare og forbedre dyr og planter naturlige levesteder og spredningsveje.
- Der skal være plads til rekreation og friluftsliv i naturen, og samtidig skal varetagelse af naturinteresserne ske i samspil med og understøtte klimahensyn, vandmiljøet og grundvandsbeskyttelse.

Det betyder, at indsatsen med at skabe mere natur og mere kvalitet i naturen indfrier mange samfundsnyttige mål. Mere og bedre natur/skov skal modvirke tilbagegang i biodiversitet, sikre sjældne og truede arter, reducere udledningen af CO₂, beskytte grundvandsressourcen samt øge mulighederne for rekreation og friluftsliv.

I Aalborg Kommune sikres sammenhæng i naturen fra 'stenbroen i Aalborg til Lille Vildmose'. I byen vil der være et særligt fokus på udeliv og grønne elementer på menneskenes præmisser, men der er også behov for 'vild natur med vilje' i byen for at skabe gode levesteder for smådyr, fugle, planter, insekter og svampe. I det åbne land er der fokus på natur på naturens præmisser, men her er det også samtidig vigtigt, at der er åbnet op for rekreation, aktivitet og udeliv. Imellem stenbroen og Lille Vildmose vil der være et utal af kombinationer for samspil mellem menneske og natur.

Jordbruget presses af klimakrisen

- Der er stort fokus på landbrugets bidrag til udledningen af CO₂ og andre drivhusgasser, og samtidig rammes landbruget hårdt af konsekvenserne af klimakrisen gennem perioder med ekstrem tørke og oversvømmelse.
- Landbrugets udviklingsmuligheder skal sikres, så de er bedre rustet mod klimaudfordringerne, og det skal ske på et bæredygtigt grundlag, hvor også natur, miljø, landskaber og friluftsliv tilgodeses.
- Områder med de bedste dyrkningsjorder fastholdes til dyrkning.
- Omlægning til økologisk landbrug og udtagning af marginaljorde fra landbrugsdrift prioriteres og understøttes.
- Samtidig understøttes en mere bæredygtig retning med mindre kødproduktion og mere plantedrift samt et øget fokus på forbrug af lokale råvarer.

Det betyder, at der må forventes store omstillinger på jordbrugsområdet i fremtiden. Dels for at sikre jordbrugerhvervet men også for at mindske jordbrugets klimaaftryk.

Strukturudviklingen inden for landbruget går i retning af stadig større og mere intensive brug på færre hænder, især inden for svineproduktion. Lovgivningen har ingen øvre grænse for størrelsen i husdyrholdet, og der kan etableres jordløse brug. Store brug påvirker omgivelserne (by, natur mv.) mere, hvilket stiller større krav til lokalisering. Byområder påvirkes af støj, støv og ikke mindst lugt. Natur og vandmiljø påvirkes med ammoniak, fosfor og nitrat.

Klimaændringer og håndtering af 'vand de forkerte steder'

- Konsekvenserne af klimaændringerne skal følges og synliggøres på kort og lang sigt.
- Der skal gennemføres en målrettet, helhedsorienteret og langsigtet indsats for at afværge oversvømmelsestruslerne fra havet, vandløb, grundvand og ekstremregn.
- Afværgeforanstaltninger mod oversvømmelse skal sammentænkes med andre samfundsmæssige interesser, som fx jordbrugsinteresser, rekreative interesser, naturinteresser mv.

Det betyder, at store arealer i det åbne land i fremtiden bliver oversvømmet og de traditionelle anvendelser må vige for vandet. Byernes værdier vil blive sikret mod 'vand de forkerte steder' via forskellige afværgeforanstaltninger. I det åbne land vil det ikke alle steder være praktisk muligt at sikre mod stigende grundvand, havvandsstigninger, stormflod og ekstremregn, - og det vil ofte være både bedre og billigere at give vandet plads.

Stort arealforbrug til vedvarende energi og energilandskaber

- Andelen af grøn energi skal øges som et bidrag til afhjælpning af den globale udfordring med at reducere CO₂-udledningen.
- Aalborg Kommune skal være uafhængig af fossile brændsler senest i 2050.
- Der skal findes nye store arealer til vind- og solenergianlæg, varmelagre, geotermianlæg, biogasanlæg mv.
- Det er højt prioriteret, at fremtidens energianlæg samlokaliseres i energilandskaber.

Det betyder, at Aalborg Kommune længe har arbejdet målrettet for at nedbringe energi- og ressourceforbruget i energiforsyningen. Det har betydet en væsentlig nedbringelse af udledningen af drivhusgasser opnået bl.a. gennem energibesparelser, energieffektiviseringer samt øget udnyttelse af overskudsvarme og vedvarende energi.

Når brugen af kul på Nordjyllandsværket udfases senest i 2028, forventes det, at energiforsyningen i Aalborg Kommune fremadrettet vil blive baseret på en kombination af forskellige teknologier som fx biogas, solenergi, vindenergi og geotermisk energi. En del af disse teknologier er meget arealkrævende og vil lægge beslag på store arealer i det åbne land. Derfor er det vigtigt at samlokalisere energianlæggene, hvor det er muligt.

Kombination af landbrugsland og energilandskab ved Nordjyllandsværket

Behov for samtænkning, prioritering og nye løsninger

Hele kommunens areal er i brug til landbrug, naturområder, skovbrug, energianlæg, infrastruktur, friluftsinteresser, og meget mere. Der er allerede et stort pres på kommunens arealer, og flere behov samt nye interesser trænger sig på. Landet bliver ikke større. Det bliver snarere mindre på grund af klimaforandringerne.

Læg alle de vedtagne planer og mål for anvendelsen af kommunens areal sammen. Læg forventningerne om fremtidens udvikling og alle de velmente ønsker om byvækst, udvidelse af natur- og skovarealerne, forbedrede muligheder for fritidslivet, grønne og bæredygtige energianlæg samt oversvømmelsestruede arealer oven i. Til sammen fylder det langt mere end det areal, der er til rådighed i kommunen.

Der er behov for koordinering, samtænkning og prioritering af interesserne!

I første omgang handler det om at være åben, fremsynet og kreativ i arbejdet med at samtænke forskellige interesser, - også interesser, der ikke har tradition for at fungere i sameksistens. Ambitionen skal ikke kun være at skabe sameksistens men at gå målrettet efter at skabe rammer for integrerede løsninger, der giver merværdi.

Der, hvor det ikke er muligt at samtænke interesser, skal der foretages en prioritering. En sådan prioritering skal tage afsæt i de konkrete udfordringer og muligheder fra sted til sted og afspejle de aktuelle politiske vægtninger af de modstridende interesser.

Prioritering med afsæt i stedet/landskabet

- Prioritering af ikke forenelige interesser i det åbne land skal forankres i en forståelse af stedet med fokus på det særlige landskab, stedet er en del af.
- Kommunens landskab, der består af en mosaik af ådale, bakke-, fjord- og kystlandskaber med hver deres helt særlige historie og identitet samt helt særlige udfordringer og muligheder, skal sikres og bevares.
- Limfjorden og Kattegatkysten er Aalborg kommunes stærkeste landskabselement, der er med til at give de kystnære byer og steder identitet, værdi og helt særlige oplevelsesmuligheder.
- I udpegede områder med bevaringsværdige landskaber og større sammenhængende landskaber har landskabsinteresserne særlig kvalitet, der skal sikres og bevares.
- De forskellige landskabskarakterområder skal opfattes som særlige steder i det åbne land på samme måde som kvarterer og bydele i byerne.

Det betyder, at forståelsen af stedet og indsigten i stedernes karakter, tilstand, sårbarhed, oplevelsesmuligheder mv. giver et solidt grundlag for at afveje og prioritere de forskellige interesser. I Aalborg Kommune er landskabets skala stor. Her er åbne vidder med langstrakte udsigter og markante bakkeøer, der skaber store kontraster. Landskabet er nærværende alle steder. Udfordringerne og mulighederne er vidt forskellige alt efter, om man befinder sig i et kyst-, fjord-, dal-, bakke-, skov- eller naturlandskab. Nogle arealinteresser vil spille helt naturligt sammen med og understøtte de forskellige steders landskabstræk og andre interesser vil være i skarp modstrid med de landskabelige værdier.

For eksempel kan skovrejsning direkte forstyrre oplevelsen af de store åbne vidder i kommunens kyst- og fjordlandskaber men derimod være med til at understrege oplevelsen af bakkerne, hvis det placeres her med omtanke.

De Himmerlandske heder

Udtagning af marginaljord – multifunktionel jordfordeling

- Jord er en begrænset ressource, så en flersidig anvendelse af arealerne i det åbne land er et mål. Hvor det ikke er muligt, skal interesserne afvejes og prioriteres.
- De bedste dyrkningsjorde skal sikres til jordbrug, og marginaljorde udtages af drift igennem multifunktionel jordfordeling, hvor der samtidig er fokus på CO₂-reduktion, vandhåndtering i oversvømmelsestruede områder, ny natur og nye rekreative muligheder.
- Der skal være særligt fokus på udtagning af kulstofholdige lavbundsarealer af ekstensiv landbrugsdrift for at få størst muligt bidrag til sikring af biodiversitet, reduktion af kvælstofudvaskning og lavere udledning af drivhusgasser.

Det betyder, at byrådet gennem multifunktionel jordfordeling vil skabe win-win situationer for forebyggelse af og tilpasning til klimaændringerne samt for landbrug, friluftsliv, natur, biodiversitet og den fremtidige vandhåndtering.

Landbruget er kommunens største arealanvender. Siden landboreformerne i 1700-tallet er mere og mere jord sat under plov. Senere er også lysåbne naturtyper – mose, hede, eng og overdrev inddraget som landbrugsareal i kraft af en omfattende dræning.

I fremtiden giver det store udfordringer for både klima, landmand og natur at fastholde landbrugsmæssig drift på de dårlige lavtliggende jorde. Derfor kan der være en god gevinst i at tage dårlig landbrugsjord ud af drift mod kompensation og samtidig give landmændene mulighed for at bytte sig til bedre og mere sammenhængende landbrugsjord - til fordel for landmand, miljø og natur.

Hvis der kan ske en målrettet udtagning af særligt de kulstofrige lavbundsjorde, der ligger i ådale og på drænedes eng og moseområder, kan det give et væsentligt større bidrag til at nedbringe landbrugets drivhusgasudslip.

By- og Landskabsforvaltningen
Stigsborg Brygge 5
9400 Nørresundby

www.aalborgkommune.dk
plan.udvikling@aalborg.dk
tlf 9931 2000